

l'Arieja: era, doncs, com dir «a tot l'Alt Arieja»: és clar, doncs, que era la forma occitana d'aquest NL.

1047: «montem *Punorente*» (*InuLC*, 335, s. v. *pi*): lleg. *Pimorente*, 1293: «turrin de *Pimorent*» (*InuLC* xi, 635); 1297: «collum de *Pimorent*» (Valls Tab., *Priv. Àneu*, 33). Cròn. Pere el Cerimoniós: «lo port de *Pitmorent*» (ed. Bofarull, 10.236; *Pimorent* (ed. Pagès III, 4.35, p. 231); 1498: «los ports de *Pimorent*» (*InuLC* s. v. *exivernar*); 1590: *Pimorent* (Alart., *L'Hôpital et la commune de La Perche*, p. 24); 1838: *Port de Pimorèn* (Anyós, *Relació de la Vall d'Andorra*, p. 13).

Ponsich (*Top.* 145) hi afegeix encara alguns testimonis valuosos 1061: *Pinamorente*;⁴ 1292: *Pigmaurench*, -eng; 1318 i 1480: *Pimorent*.

ETIM. La comparació de les mencions antigues amb la forma viva fins avui demostra, (detalls inequívocs) (1er.), que la terminació etim. havia de ser -ENTI, (2n.), que havia de tenir vocalisme -AU- conservat en les formes occitanes de 1034 i 1292 i reduït a o en les altres, d'acord amb la nostra fonètica. (3r.) A penes pot quedar cap dubte que es parteix d'una base en *Pi-* (i no pas de *Pui-* PODIUM, per més que aquesta reducció fonètica sigui un fet comprensible i fàcil), però les grafies antigues en *Pi-* són unànimes, i des de molt antic (12, fins i tot el viatger francès de 1612).

Es veu, doncs, que es tracta d'un cpt. format amb MAURENTI, que té l'aire de ser el genitiu d'un NP. Podria ser el d'un NP llatí MAURENTIUS (de MAURUS, MAURICIUS etc.), un dels innombrables noms romans en -ENTIUS (*Laurentius*, *Maxentius*, formació en -ENTIUS que continua proliferant després de caigut l'Imperi (veg. supra els art. *Cabrenç*, *Barbens* i *Morens* etc.); car és un fet que -ENTIUS reduïa a -ENTI en el genitiu (Vincenti, Laurenti etc.). Originàriament el nom es pogué aplicar a un alou, castell o propietat d'una persona d'aquest nom, i d'aquí passar al de la collada: p. ex. pogué ser el de la *Turris de Pimorent* que apareix en el doc. de 1293: que és una torre o fort d'importància cabdal, puix que guardaven aquest gran pas de frontera entre dos Estats.

Però el 1er. membre del compost presenta una qüestió, més obscura, vist que no és possible identificar-lo amb *pui* PODIUM 'turó, puig' —així com així inoportú essent un port i no un puig; simplement, doncs, un *pi* PINUS: qui sap si per algun *pi* notable que torregés en aquelles altures, visible i renomnat des de lluny; recordem casos famosos com el *Pi* de les Tres Branques damunt de Berga, el *Pi* de *Sangrà*, el de les *Quatre Beces*... És estrany, però, que no n'hi hagi quedat notícia; i ja aquelles grans altures no són les més pròpies per engendrar-hi grans pins de durada (recordem que ha resultat falsa i sense cap fonament la hipòtesi d'Aebischer d'un mot ignot *PINU 'turó' responsable dels NLL catalans *Pi* i del cast. *empinarsse*).

Ara bé, tanmateix bé sembla que aquest component degué tenir de primer una -n, si judiquem per la forma *Pinomorente* de 1061; també *Pimorent* de la cròn. de Pere III, i *Pigmaurenç* de 1291 em semblen resultar de diferenciació del grup -nm- en -dm-, -gm- (notem la var. *Pitm-* en Pere III). Llavors jo crec que es tracta del cèlt. PENNO- 'cap, capdamunt' que va formar PENNO-KARIÓN 'capdamunt dels quers', canviat en *Pincaró* (*DECat.* VI, 932a39-43 i s. v. *avenç*); o en *Bena(l)cantil* PENNO-LEUCANTINO (art. *Alacant*, supra). Ací com en *Pincaró*, la seqüència N- + cons. (N - M, N - K) provocaria el tancament de E en i (com en (D')-INTUS > *ins* (dins), INTRARE > *intrar*, CALVENTIANUM > *Cubinsà*). Doncs, també aquí entendrem PENNO-MAURENTI com 'cims o capciró de MAURENTIUS'. Que PENNO- sigui cèltic no seria objecció a la combinació amb un NP llatí; si bé és cert que ens fa rumiar si el 2n. component pogué ser també cèltic. Perquè és que realment la nacionalitat de l'arrel antropònima MAUR- sembla haver estat tant cèltica com romana, sigui amb consonant -r- o amb -s- (després tornada r) (Holder II, 655, 658): *Mausiacum* (Skok, § 550), *Mausiasios*, *Mausasios*, *Mausaeus* (Holder II, 487), *Moriniacum* (Skok, § 559).

En canvi, descartem que aquest nom tingui res de germànic: poden venir igualment d'arrel cèltica els NLL *Maurens* del Tarn., H-Gar., Gers i Dordogne, més que del Germ., com va creure Gamillscheg (*Rom. Germ.* I, 343), desorientat per una grafia *Maurencs* que trobà esporàdicament, amb -ncs ultracorrecta. I rebutjo també la possibilitat de cercar en *Pimorent* un cas del mot pre-romà *morraine* dels cantals de gelera, fr. prov. i francès i amb possibles representants toponímics *Pont-Morent* i *Pramorein* en els Alps savoians (JUHubschmied *V.Rom.* III, 152); al contrari, com hem provat a l'art. *Morens*, el nom d'aquesta alta vall camprodonina és un dels que vénen del NP MAURENTIUS, sigui llatí o cèltic.

PARÒNIMS. *PUIGMORENC*, mas a Osona, te. Sta. Eugènia (mapa Brossa de St. Julià de Vilatorrada). Aquest deu ser realment PODIUM? (o també PENNO-?). No és combinat amb el gen. MAURENTI, el nom PIMORENES, planell d'alta muntanya, entre pinar i roques, a la Vall de Boí (*TVBoí* II, 10): potser de PENNO- de PODIUM combinat amb MURICINOS 'merlets' (el que ha donat *Mura*) i el *Morens* de Ribagorça.

¹ Però aquesta pron. oberta no és raó per establir o descartar la grafia amb -nt ni per dissuadir de tal etimologia, car en aquesta part de Cerdanya, la distribució dels timbres de la e no és igual que en el cat. central: anoto *žēn*, gent, *tuřēn*, *nubēmbra*, a Portè (XXIII, 87, 88, 94), *téms*, i *bē* 'bé' a Porta (XXIII, 77), *tuřēn* a pobles de la Baga de l'Alta Cerdanya.—² Una nota meua juvenil a base d'això fou enviada a la impremta (sortí en el *DECat.*, vol. VI, s.v.). És errònia i la retiro.—³ El testimoni